Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
C serija

C/2025/3982

2025 8 20

TARYBOS REKOMENDACIJA

2025 m. liepos 8 d.

dėl Graikijos ekonominės, socialinės, užimtumo, struktūrinės ir biudžeto politikos

(C/2025/3982)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 2024 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97 ([1]), ypač į jo 3 straipsnio 3 dalį,

atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo ([2]), ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

Bendrosios nuostatos

(1) Reglamente (ES) 2024/1263, kuris įsigaliojo 2024 m. balandžio 30 d., nurodyti ekonomikos valdymo sistemos tikslai – skatinti patikimus bei tvarius viešuosius finansus, tvarų ir integracinį ekonomikos augimą ir atsparumą pasitelkiant reformas bei investicijas ir neleisti susidaryti perviršiniam valdžios sektoriaus deficitui. Reglamente nustatyta, kad Taryba ir Komisija, vadovaudamosi SESV nustatytais tikslais ir reikalavimais, Europos semestro kontekste vykdo daugiašalę priežiūrą. Europos semestro veikla apima visų pirma konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų rengimą ir įgyvendinimo priežiūrą. Be to, tuo reglamentu valstybės narės skatinamos prisiimti atsakomybę už fiskalinę politiką ir jame akcentuojamas vidutinės trukmės laikotarpis, taip pat veiksmingesnis bei nuoseklesnis vykdymo užtikrinimas. Kiekviena valstybė narė privalo Tarybai ir Komisijai pateikti nacionalinį vidutinės trukmės laikotarpio (priklausomai nuo nacionalinio teisėkūros ciklo trukmės, 4 arba 5 metų) fiskalinį struktūrinį planą, kuriame išdėstomi jos fiskaliniai, reformų ir investicijų įsipareigojimai. Tame plane nustatytas grynųjų išlaidų ([3]) planas turi atitikti reglamento reikalavimus, įskaitant reikalavimus užtikrinti, kad valdžios sektoriaus bendroji skola būtų pradėta patikimai mažinti arba ir toliau būtų patikimai mažinama ne vėliau kaip iki koregavimo laikotarpio pabaigos arba kad ji išliktų apdairaus lygio, t. y. mažesnė nei 60 % bendrojo vidaus produkto (BVP), ir kad per vidutinės trukmės laikotarpį valdžios sektoriaus deficitas būtų sumažintas ir nesiektų Sutartyje nustatytos 3 % BVP pamatinės vertės ir (arba) toks išliktų. Koregavimo laikotarpis gali būti pratęsiamas ne daugiau kaip trejais metais, jeigu valstybė narė įsipareigoja vykdyti atitinkamas reformas ir investicijas pagal reglamente nustatytus kriterijus;

([1]) OL L, 2024/1263, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) OL L 306, 2011 11 23, p. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) Grynosios išlaidos, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2024/1263 2 straipsnio 2 punkte: grynosios išlaidos – valdžios sektoriaus išlaidos, atėmus: i) palūkanų išlaidas; ii) diskrecines pajamų priemones; iii) Sąjungos programų išlaidas, kurios visiškai atitinka pajamas iš Sąjungos fondų; iv) nacionalines išlaidas bendram Sąjungos finansuojamų programų finansavimui; v) bedarbio pašalpų išlaidų ciklinius elementus ir vi) vienkartines bei kitas laikinąsias priemones.

(2) 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241 ([4]), kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (toliau – EGADP). Pagal EGADP valstybėms narėms teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. teikiama Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Pagal Europos ekonominės politikos koordinavimo semestro prioritetus EGADP prisideda prie ekonomikos bei socialinio atsigavimo, kartu skatindama tvarias reformas ir investicijas, kuriomis visų pirma remiama valstybių narių žalioji ir skaitmeninė pertvarkos ir didinamas jų ekonomikos atsparumas. Ji taip pat padeda stiprinti viešųjų finansų būklę ir skatinti augimą ir darbo vietų kūrimą vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu, didinti teritorinę sanglaudą Sąjungoje ir remti tolesnį Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimą;

(3) 2023 m. vasario 27 d. priimtu Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2023/435 ([5]) („REPowerEU“ reglamentu) siekiama laipsniškai panaikinti Sąjungos priklausomybę nuo Rusijos iškastinio kuro importo. Tai padeda užtikrinti Sąjungos energetinį saugumą ir įvairinti jos energijos tiekimo šaltinius, kartu didinant atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą, energijos kaupimo pajėgumus ir energijos vartojimo efektyvumą. Graikija į nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukė naują skyrių „REPowerEU“, kad būtų galima finansuoti pagrindines reformas ir investicijas, kurios padės pasiekti „REPowerEU“ tikslus;

(4) 2021 m. balandžio 27 d. pagal Reglamento (ES) 2021/241 18 straipsnio 1 dalį Graikija Komisijai pateikė savo nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Pagal to reglamento 19 straipsnį Komisija, vadovaudamasi V priede pateiktomis vertinimo gairėmis, įvertino ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano aktualumą, veiksmingumą, efektyvumą ir darną. 2021 m. liepos 13 d. Taryba priėmė Įgyvendinimo sprendimą, kuriuo patvirtinamas Graikijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimas ([6]); 2023 m. gruodžio 7 d. pagal 18 straipsnio 2 dalį tas sprendimas buvo iš dalies pakeistas, kad būtų atnaujintas negrąžintinos finansinės paramos didžiausias finansinis įnašas ir įtrauktas skyrius „REPowerEU“ ([7]). Paramos dalių išmokėjimas priklauso nuo pagal 24 straipsnio 5 dalį Komisijos priimamo sprendimo, kad Graikija patenkinamai pasiekė Tarybos įgyvendinimo sprendime nustatytas atitinkamas tarpines ir galutines reikšmes. Kad būtų laikoma, jog tam tikros reformos ar investicijos tarpinės ir galutinės reikšmės pasiektos patenkinamai, turi būti neregresuojama ankstesnių tos pačios reformos ar investicijos reikšmių atžvilgiu;

(5) 2025 m. sausio 21 d. Taryba, remdamasi Komisijos rekomendacija, priėmė rekomendaciją, kuria pritariama Graikijos nacionaliniam vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniam struktūriniam planui ([8]). Planas pateiktas pagal Reglamento (ES) 2024/1263 11 straipsnį ir 36 straipsnio 1 dalies a punktą ir apima laikotarpį nuo 2025 m. iki 2028 m., o jame pateiktas fiskalinis koregavimas paskirstytas per ketverius metus;

(6) 2024 m. lapkričio 26 d. Komisija priėmė nuomonę dėl Graikijos 2025 m. biudžeto plano projekto. Tą pačią dieną Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 priėmė 2025 m. įspėjimo mechanizmo ataskaitą – joje Graikija nurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Be to, Komisija priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos ir pasiūlymą dėl 2025 m. bendros užimtumo ataskaitos, kurioje analizuojamas užimtumo politikos gairių ir Europos socialinių teisių ramsčio principų įgyvendinimas. Taryba Rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos ([9]) priėmė 2025 m. gegužės 13 d., o bendrą užimtumo ataskaitą – 2025 m. kovo 10 d.;

(7) 2025 m. sausio 29 d. Komisija paskelbė konkurencingumo kelrodį – strateginę programą, kuria siekiama per ateinančius penkerius metus padidinti ES konkurencingumą pasaulyje. Joje nustatytos trys tvariam ekonomikos augimui būtinos transformacijos: i) inovacijos; ii) priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimas ir konkurencin-

([4]) 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([5]) 2023 m. vasario 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/435, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/241, kiek tai susiję su skyriais „REPowerEU“ ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose, ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 bei (ES) 2021/1755 ir Direktyva 2003/87/EB, (OL L 63, 2023 2 28, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([6]) 2021 m. liepos 13 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas dėl Graikijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo (dok. ST 10152/2021).

([7]) 2023 m. gruodžio 7 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas, kuriuo iš dalies keičiamas 2021 m. liepos 13 d. Įgyvendinimo sprendimas dėl Graikijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo, (dok. ST 15831/2023).

([8]) 2025 m. sausio 21 d. Tarybos rekomendacija, kuria pritariama Graikijos nacionaliniam vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniam struktūriniam planui, (OL C, C/2025/661, 2025 2 10, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/661/oj).

([9]) 2025 m. gegužės 13 d. Tarybos rekomendacija dėl euro zonos ekonominės politikos (OL C, C/2025/2782, 2025 5 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

gumas ir iii) saugumas. Kad būtų panaikintas atotrūkis inovacijų srityje, ES siekia skatinti pramonės inovacijas, remti startuolių augimą įgyvendindama tokias iniciatyvas kaip ES startuolių ir veiklą plečiančių įmonių strategija ir skatinti tokių pažangių technologijų kaip dirbtinis intelektas ir kvantinė kompiuterija diegimą. Siekdama žalesnės ekonomikos, Komisija parengė išsamų Įperkamos energijos veiksmų planą ir nustatė švarios pramonės kursą, kuriais užtikrinama, kad perėjimas prie švarios energijos išliktų ekonomiškai efektyvus, palankus konkurencingumui, visų pirma intensyviai energiją vartojančiuose sektoriuose, ir skatintų augimą. Siekdama sumažinti pernelyg didelę priklausomybę ir padidinti saugumą, Sąjunga yra pasiryžusi stiprinti pasaulines prekybos partnerystes, įvairinti tiekimo grandines ir užsitikrinti prieigą prie ypatingos svarbos žaliavų ir švarios energijos šaltinių. Šie prioritetai grindžiami horizontaliaisiais įgalinamaisiais veiksniais, t. y. reglamentavimo supaprastinimu, bendrosios rinkos gilinimu, konkurencingumo finansavimu ir santaupų ir investicijų sąjunga, skatinimu ugdyti įgūdžius ir kurti kokybiškas darbo vietas ir geresniu ES politikos koordinavimu. Konkurencingumo kelrodis suderintas su Europos semestru, taip užtikrinant, kad valstybių narių ekonominė politika derėtų su Komisijos strateginiais tikslais ir būtų laikomasi vienodo požiūrio į ekonomikos valdymą, kuriuo visoje Sąjungoje skatinamas tvarus augimas, inovacijos ir atsparumas;

(8) 2025 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras toliau vykdomas tuo pat metu įgyvendinant EGADP. Kad būtų įgyvendinti Europos semestro politikos prioritetai, vis dar itin svarbu visapusiškai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, nes šie planai padeda veiksmingai spręsti visus per kelerius pastaruosius metus konkrečioms šalims pateiktose rekomendacijose nustatytus uždavinius arba didelę jų dalį. Šios konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos tebėra aktualios ir pagal Reglamento (ES) 2021/241 21 straipsnį iš dalies pakeistų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų vertinimui;

(9) 2025 m. konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos apima pagrindinius ekonominės politikos uždavinius, kurie nepakankamai sprendžiami į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtrauktomis priemonėmis, atsižvelgiant į atitinkamus uždavinius, nustatytus 2019–2024 m. konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose;

(10) 2025 m. birželio 4 d. Komisija paskelbė 2025 m. ataskaitą dėl Graikijos. Joje įvertinta pažanga, Graikijos padaryta įgyvendinant atitinkamas jai skirtas rekomendacijas, ir apžvelgta, kaip ji įgyvendina ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Remiantis šia analize, šalies ataskaitoje nurodyti Graikijai kylantys aktualiausi uždaviniai. Be to, joje įvertinta pažanga, Graikijos padaryta įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir siekiant Sąjungos 2030 m. pagrindinių tikslų užimtumo, įgūdžių ir skurdo bei socialinės atskirties mažinimo srityse, taip pat pažanga siekiant Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslų;

(11) pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį Komisija atliko nuodugnią Graikijos apžvalgą. 2025 m. gegužės 13 d. paskelbtos pagrindinės Komisijos to reglamento tikslais atlikto Graikijos makroekonominio pažeidžiamumo vertinimo išvados ([10]). 2025 m. birželio 4 d. Komisija padarė išvadą, kad Graikijoje yra susidaręs makroekonominis disbalansas. Konkrečiau, Graikijos pažeidžiamumas yra susijęs su didele valdžios sektoriaus ir išorės skola, neveiksniomis paskolomis ir nedarbu – jie toliau mažėja, tačiau einamosios sąskaitos deficitas tebėra didelis. 2024 m. valdžios sektoriaus skolos ir BVP santykis vėl gerokai sumažėjo, tačiau, nepaisant tvaraus mažėjimo, jis tebėra didžiausias ES. Biudžeto perteklius ir BVP augimas turėtų užtikrinti tolesnį skolos mažinimą. 2024 m. einamosios sąskaitos deficitas šiek tiek padidėjo ir gerokai viršijo prieš pandemiją buvusį lygį, ir numatoma, kad šiais ir kitais metais jis išliks nepakitęs. 2024 m. grynoji tarptautinių investicijų pozicija toliau gerėjo, nors ji tebėra labiausiai neigiama ES, ir, atsižvelgiant į didelį einamosios sąskaitos deficitą ir silpnesnį vardiklio poveikį, tolesnio jos reikšmingo pagerėjimo nenumatoma. Padėtis darbo rinkoje toliau gerėja; nedarbo lygis gerokai sumažėjo (nuo aukščiausio 27,8 % lygio 2013 m. iki 10,1 % 2024 m.), tačiau tebėra aukštas. 2024 m. neveiksnių paskolų kiekis bankų balansuose toliau mažėjo, tačiau kredito administratorių turimų neveiksnių paskolų pertvarkymas išliko vangus, todėl tai ir toliau slėgė įmonių ir namų ūkių balansus. Graikija padarė didelę politikos pažangą mažindama savo pažeidžiamumą. 2024 m. imtasi priemonių siekiant pagerinti mokesčių surinkimą ir toliau remti ankstesnių neveiksnių paskolų vykdymo užtikrinimą. Pažanga padaryta ir teismų sektoriuje. Siekiant pašalinti struktūrinius ekonomikos trūkumus, labai svarbu toliau išlaikyti reformų tempą pagal EGAD planą ir už jo taikymo srities, taip pat, siekiant pagerinti ilgalaikes augimo perspektyvas, kurios palengvintų disbalanso panaikinimą, labai svarbu didinti našumą.

([10]) SWD(2025) 70 final.

Metinės pažangos ataskaitos vertinimas

(12) 2025 m. sausio 21 d. Taryba Graikijai rekomendavo tokį didžiausią grynųjų išlaidų augimo tempą: 2025 m. – 3,7 %, 2026 m. – 3,6 %, 2027 m. – 3,1 % ir 2028 m. – 3,0 %, o tai atitinka didžiausius bendrus augimo tempus, apskaičiuotus remiantis 2023 m., t. y. 6,5 % 2025 m., 10,3 % 2026 m., 13,7 % 2027 m. ir 17,1 % 2028 m. 2025 m. balandžio 30 d. Graikija pateikė metinę pažangos ataskaitą ([11]) dėl rekomenduojamo didžiausio grynųjų išlaidų augimo tempo laikymosi ir dėl reformų ir investicijų, kuriomis reaguojama į pagrindinius uždavinius, nustatytus šaliai skirtose Europos semestro rekomendacijose, įgyvendinimo. Metinė pažangos ataskaita taip pat atspindi Graikijos pagal Reglamento (ES) 2021/241 27 straipsnį du kartus per metus teikiamas pažangos, padarytos įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, ataskaitas;

(13) Rusijos agresijos karas prieš Ukrainą ir jo padariniai yra egzistencinis iššūkis Europos Sąjungai. Komisija rekomendavo koordinuotai aktyvuoti Stabilumo ir augimo pakto nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą, kad būtų galima remti ES pastangas greitai ir reikšmingai padidinti gynybos išlaidas, ir 2025 m. kovo 6 d. Europos Vadovų Taryba šiam pasiūlymui pritarė. Gavusi 2025 m. balandžio 29 d. Graikijos prašymą, 2025 m. liepos 8 d. Taryba, remdamasi Komisijos rekomendacija, priėmė rekomendaciją, kuria Graikijai leidžiama nukrypti nuo rekomenduojamo didžiausio grynųjų išlaidų augimo tempo ir jį viršyti ([12]);

(14) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis ([13]), Graikijos valdžios sektoriaus balansas padidėjo nuo 1,4 % BVP deficito 2023 m. iki 1,3 % pertekliaus 2024 m., o valdžios sektoriaus skola sumažėjo nuo 163,9 % BVP 2023 m. pabaigoje iki 153,6 % 2024 m. pabaigoje. Komisijos skaičiavimais, šie pokyčiai atitinka 2024 m. - 0,3 % grynųjų išlaidų augimo tempą. 2025 m. metinėje pažangos ataskaitoje Graikijos įvertintas grynųjų išlaidų augimas 2024 m. taip pat sudaro - 0,3 %. Remiantis Komisijos įverčiais, 2024 m. fiskalinė politika ([14]), apimanti tiek nacionalinėmis, tiek ES lėšomis finansuojamas išlaidas, buvo stabdomoji (1,5 % BVP);

(15) remiantis metine pažangos ataskaita, pagal makroekonominį scenarijų, kuriuo grindžiamos Graikijos biudžeto projekcijos, numatoma, kad 2025 m. realusis BVP augs 2,3 %, o infliacija pagal SVKI 2025 m. bus 2,4 %. Komisijos 2025 m. pavasario prognozėje numatyta, kad realusis BVP išaugs 2,3 % 2025 m. ir 2,2 % 2026 m., o infliacija pagal SVKI bus 2,8 % 2025 m. ir 2,3 % 2026 m.;

(16) metinėje pažangos ataskaitoje numatoma, kad 2025 m. valdžios sektoriaus perteklius sumažės iki 0,1 % BVP, o valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP iki 2025 m. pabaigos sumažės iki 145,7 %. Šie pokyčiai atitinka 4,5 % grynųjų išlaidų augimą 2025 m. Komisijos 2025 m. pavasario prognozėje numatyta, kad 2025 m. valdžios sektoriaus perteklius bus 0,7 % BVP. Šio pertekliaus sumažėjimą 2025 m. daugiausia lemia planuojamas socialinio draudimo įmokų tarifo sumažinimas 1 procentiniu punktu ir viešojo sektoriaus darbo užmokesčio padidinimas, taip pat naujas 0,5 % BVP vertės priemonių rinkinys, pristatytas paskelbus 2024 m. fiskalinius rezultatus, įskaitant vieno mėnesio nuomos mokesčio grąžinimą nuomininkams ir atsižvelgiant į pajamų ribą, nuolatinę socialinę išmoką pažeidžiamiems asmenims ir metinį nacionalinio investicijų biudžeto padidinimą 500 mln. EUR. Pagal Komisijos skaičiavimus, šie pokyčiai atitinka 4,2 % grynųjų išlaidų augimą 2025 m. Komisijos ir Graikijos prognozuojamo valdžios sektoriaus balanso skirtumą galima paaiškinti tuo, kad Komisijos 2025 m. pavasario prognozėje numatomos didesnės socialinio draudimo įmokos ir mažesnės išlaidos darbo užmokesčiui, pensijoms ir socialinės paramos išmokoms. Tai rodo, kad į šių metų prognozę buvo įtraukti tiek per dideli socialinio draudimo įmokų rezultatai, tiek ankstesniais metais stebėtas nepakankamas asignavimų panaudojimas. Šį poveikį iš dalies atsveria mažesnės pajamos iš tiesioginių mokesčių, taip pat numatomos Komisijos 2025 m. pavasario prognozėje. Remiantis Komisijos įverčiais, 2025 m. fiskalinė politika, apimanti tiek nacionalinėmis, tiek ES lėšomis finansuojamas išlaidas, bus skatinamoji (0,8 % BVP). Valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP iki 2025 m. pabaigos turėtų sumažėti iki 146,6 %. Skolos santykio su BVP sumažėjimą 2025 m. daugiausia lemia nominaliojo BVP augimas ir numatomas biudžeto perteklius;

([11]) 2025 m. metinės pažangos ataskaitos pateikiamos https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([12]) 2025 m. liepos 8 d. Tarybos rekomendacija, kuria Graikijai leidžiama nukrypti nuo Tarybos pagal Reglamentą (ES) 2024/1263 nustatyto didžiausio grynųjų išlaidų augimo tempo (nacionalinės nukrypti leidžiančios išlygos aktyvavimas) (OL C, C/2025/3965, 2025 8 20, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3965/oj).

([13]) Eurostato euro rodikliai, 2025 4 22.

([14]) Fiskalinės politikos kryptis apibrėžiama kaip pagrindinės valdžios sektoriaus biudžeto būklės metinio pokyčio matas. Ja siekiama įvertinti ekonominę paskatą, kurią lemia tiek nacionalinėmis, tiek ES biudžeto lėšomis finansuojama fiskalinė politika. Fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip i) vidutinės trukmės laikotarpio potencialaus augimo ir ii) pirminių išlaidų, atėmus diskrecines pajamų priemones, bet įskaitant išlaidas, finansuojamas teikiant negrąžintiną paramą (dotacijas) iš Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės lėšų ir kitų Sąjungos fondų, pokyčio skirtumas.

(17) pagal Komisijos 2025 m. pavasario prognozę numatoma, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės negrąžintina parama (dotacijomis) 2025 m. finansuojamos valdžios sektoriaus išlaidos sudarys 1,7 % BVP, palyginti su 1,0 % BVP 2024 m. Išlaidų finansavimas Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės negrąžintina parama suteikia galimybių vykdyti aukštos kokybės investicijas ir našumą skatinančias reformas be tiesioginio poveikio Graikijos valdžios sektoriaus balansui ir skolai;

(18) valdžios sektoriaus išlaidos gynybai Graikijoje 2021 m. sudarė 2,7 % BVP, 2022 m. – 2,6 % BVP, o 2023 m. – 2,2 % BVP ([15]). Pagal Komisijos 2025 m. pavasario prognozę numatyta, kad tiek 2024 m., tiek 2025 m. gynybos išlaidos sudarys 2,4 % BVP. Graikijos vertinimu, išlaidos gynybai 2024 m. sudarė 2,2 % BVP, o 2025 m. sudarys 2,3 %. Palyginti su 2024 m., šis rodiklis nepakito; Nacionalinės nukrypti leidžiančios išlygos aktyvavimo laikotarpiu (2025–2028 m.) Graikijai leidžiama peržiūrėti valdžios sektoriaus išlaidų prioritetus arba padidinti valdžios sektoriaus pajamas, kad ilgam padidintos gynybos išlaidos nekeltų pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutinės trukmės laikotarpiu;

(19) Komisijos 2025 m. pavasario prognozėje numatoma, kad grynosios išlaidos Graikijoje 2025 m. išaugs 4,2 %, o 2024 ir 2025 m. – iš viso 3,9 %. Komisijos 2025 m. pavasario prognozėje numatoma, kad Graikijos grynųjų išlaidų augimas 2025 m. bus didesnis už rekomenduojamą didžiausią augimo tempą, o tai atitinka 0,2 % BVP metinį nuokrypį ([16]). Vertinant 2024 ir 2025 m. kartu, prognozuojama, kad bendras grynųjų išlaidų augimo tempas bus mažesnis už rekomenduojamą didžiausią augimo tempą;

(20) į metinę pažangos ataskaitą neįtrauktos biudžeto projekcijos po 2025 m. Remiantis iki prognozės duomenų galutinės datos turėta informacija apie politikos priemones, Komisijos 2025 m. pavasario prognozėje numatyta, kad 2026 m. valdžios sektoriaus perteklius sudarys 1,4 % BVP. Pertekliaus padidėjimas 2026 m. daugiausia atspindi nuosaikų einamųjų išlaidų augimą, palyginti su pajamų augimu. Šie pokyčiai atitinka 3,1 % grynųjų išlaidų augimą 2026 m. Remiantis Komisijos įverčiais, 2026 m. fiskalinė politika, apimanti tiek nacionalinėmis, tiek ES lėšomis finansuojamas išlaidas, bus skatinamoji (0,8 % BVP). Komisija numato, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP iki 2026 m. pabaigos sumažės iki 140,6 %. Skolos santykio su BVP sumažėjimą 2026 m. daugiausia lemia nominaliojo BVP augimas ir numatomas biudžeto perteklius;

Pagrindiniai politikos uždaviniai

(21) pagal ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą buvo įgyvendintos kelios svarbios priemonės, kuriomis siekiama pagerinti mokestinių prievolių vykdymą ir mokesčių surinkimą, pavyzdžiui, reforma, kurią vykdant kasos aparatai su prekybos vietų terminalais susiejami su mokesčių administratoriaus IT sistemomis, siekiant kovoti su mokesčių slėpimu. Tačiau dar yra galimybių imtis tolesnių veiksmų, visų pirma skirtų konkretiems sektoriams, kuriuose galimas didelio masto mokesčių slėpimas, kaip, pavyzdžiui, kuro sektoriuje. Šie veiksmai, be kita ko, apima teisinės sistemos, skirtos mokesčių administratoriaus taikomai kuro sektoriaus vertės grandinės stebėsenos priemonei, sukūrimą, konteinervežių ir degalus vežančių laivų sekimo įtaisų įrengimą ir teismų kodeksų keitimą, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos veiksmingiau užtikrinti teisinės sistemos įgyvendinimą. Be to, tikimasi, kad užbaigus šiuo metu vykdomą muitinės administracijos organizacinę reformą siekiant centralizuoti patikrinimus bus atliekama daugiau ir tikslingesnių patikrinimų vietoje;

(22) pagal ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą Graikija imasi veiksmų, kad užbaigtų savo mokesčių sistemos pagrindinių sričių, įskaitant pajamų apmokestinimą, muitus, PVM, turto mokesčius ir valstybės skolų surinkimą, teisinį kodifikavimą. Racionalizuota ir darni mokesčių sistema padėtų padidinti Graikijos mokesčių sistemos skaidrumą ir sumažinti įmonių patiriamas prievolių vykdymo išlaidas. Tai sumažintų investuoti atgrasančias kliūtis, o tai, savo ruožtu, galėtų padėti sumažinti vis dar didelę investicijų spragą. Atlikus teisinį kodifikavimą bus svarbu užtikrinti, kad teisinė sistema išliktų stabili ir būtų remiama greitai teikiant administracines gaires įmonėms ir pavieniams mokesčių mokėtojams;

(23) Graikija toliau vykdė veiksmus savo viešajam administravimui modernizuoti, tačiau dar yra galimybių didinti jo veiksmingumą. Atlikus reikšmingą koregavimą po 2010 m., viešosios administracijos dydis ir sąnaudos maždaug

([15]) Eurostatas, valdžios sektoriaus išlaidos pagal valstybės funkcijų klasifikatorių (COFOG). Dėl COFOG ir NATO apibrėžčių metodinių skirtumų COFOG apibrėžtimi pagrįstos išlaidos gali skirtis nuo NATO apibrėžtimi pagrįstų išlaidų.

([16]) Nuo 2026 m. šie skaičiai atsispindės kontrolės sąskaitoje, įsteigtoje pagal Reglamento (ES) 2024/1263 22 straipsnį.

suvienodinti su ES vidurkiu. Graikijos viešojo sektoriaus darbo užmokesčio išlaidos 2024 m. iš esmės išliko stabilios ir sudarė 10,3 % BVP, t. y. atitiko ES vidurkį (10,2 % BVP). Siekiant palaikyti tokią padėtį, labai svarbu toliau taikyti vieningą darbo užmokesčio dydžių sistemą, kartu išlaikant dabartinį darbuotojų, be kita ko, laikinųjų, skaičių. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytos viešojo administravimo veiksmingumo didinimo priemonės, įskaitant 2023 m. priimtą daugiapakopio valdymo sistemą, kuri turėtų pagerinti centrinių, regioninių ir vietos administracijų veiklos koordinavimą. Tačiau tikėtina, kad ši veikla bus pradėta geriau koordinuoti tik tada, kai sistema pradės veikti visu pajėgumu, visų pirma, kai bus sukurtos valdymo struktūros, informacinės sistemos ir atliktas teisinis kodifikavimas, patikslinant regionų ir vietos administracijos kompetencijos sritis (numatoma priimti 2025 m.);

(24) padaryta pažanga mažinant neveiksnių paskolų skaičių, tačiau vis dar kyla daug su teisingumu susijusių iššūkių. Bylos šalims paprastai tenka ilgai laukti, kol jų ginčai nagrinėjami likvidavimo procedūros etapu prieš aukcioną ir po jo – šie uždelsti laikotarpiai yra gerokai ilgesni, nei teisės aktais nustatyti bylų išnagrinėjimo terminai. Tai atgraso potencialius pirkėjus nuo dalyvavimo aukcionuose ir lemia didelę nesėkmingų aukcionų procentinę dalį, o tai kenkia bendram skolos pertvarkymo sistemos veiksmingumui ir mažina faktinę turto objektų pasiūlą. Dėl delsimo taip pat gilėja būsto įperkamumo krizė, nes dėl daugelio neužimtų būstų vykdomos skolų susigrąžinimo procedūros. Neseniai priimtas procedūrines priemones reikia papildyti toliau imantis patobulinimų, kad būtų paspartintas ginčų prieš aukcioną ir po jo išnagrinėjimas, pavyzdžiui, i) supaprastinant procedūras; ii) įgyvendinant priemones, kuriomis siekiama išvengti neproporcingos su vykdymo užtikrinimu susijusių ginčų koncentracijos didmiesčių zonose ir iii) sukuriant skaitmeninę platformą, kad būtų galima pasiekti įtikinamos pažangos paankstinant labai tolimus terminus;

(25) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies b punktą ir to reglamento V priedo 2.2 kriterijų, į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukta daug viena kitą papildančių reformų ir investicijų, kurios turi būti įgyvendintos ne vėliau kaip 2026 m. Numatoma, kad jos padės veiksmingai spręsti visus atitinkamose konkrečiai šaliai skirtose rekomendacijose nustatytus uždavinius arba didelę jų dalį. Kad būtų padidintas Graikijos ilgalaikis konkurencingumas vykdant žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir kartu užtikrinant socialinį teisingumą, per šį glaustą laikotarpį labai svarbu užbaigti veiksmingą ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano, įskaitant skyrių „REPowerEU“, įgyvendinimą. 2025 m. birželio 4 d. priimtame Komisijos komunikate „Priemonė „NextGenerationEU“. Laikotarpis iki 2026 m.“ paaiškinamas priemonės pabaigoje taikytinas tvarkaraštis ir pateikiamos gairės valstybėms narėms iki 2026 m. rugpjūčio 31 d. maksimizuoti įgyvendinimą, be kita ko, dėl to, kaip toliau racionalizuoti savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo planus, pateikiami pagrindiniai pasirinkimai, į kuriuos reikia atsižvelgti tuos planus peržiūrint, taip pat pabrėžiama, jog svarbu iš anksto vykdyti kruopštų bendrą planavimą, kad 2026 m. būtų pateikti paskutiniai mokėjimo prašymai. Graikija jau padarė pažangą įgyvendindama reformas ir investicijas, kurios įtrauktos į jos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Siekiant iki 2026 m. rugpjūčio mėn. įvykdyti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įsipareigojimus, labai svarbu, kad spręsdama atitinkamus uždavinius Graikija paspartintų reformų ir investicijų įgyvendinimą. Konkrečios Graikijos problemos, be kita ko, yra šios: i) ilgi bylinėjimosi procesai, skirti teisiniams ieškiniams dėl viešųjų pirkimų procedūrų nagrinėti – dėl to kyla rizika, kad planuojama investicijų užbaigimo data bus atidėta po 2026 m. rugpjūčio mėn.; ii) lėtas nuosavybės teisių perdavimas ir iii) silpnas koordinavimas, ypač kalbant apie investicijas ir reformas politikos srityse, kurios patenka į daugiau nei vienos ministerijos kompetencijos sritį. Kad būtų užtikrinta plataus masto atsakomybė už sėkmingą ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimą, itin svarbus tebėra sistemingas vietos ir regionų valdžios institucijų, socialinių partnerių, pilietinės visuomenės ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas;

(26) Graikijoje paspartėjo sanglaudos politikos programų, apimančių paramą iš Europos regioninės plėtros fondo (ERPF), Teisingos pertvarkos fondo (TPF), „Europos socialinio fondo +“ (ESF+) ir Sanglaudos fondo, įgyvendinimas. Svarbu ir toliau dėti pastangas, kuriomis siekiama užtikrinti, kad šios programos būtų greitai įgyvendinamos, ir kartu kuo labiau padidinti jų poveikį vietoje. Graikija jau imasi veiksmų pagal savo sanglaudos politikos programas, kad padidintų konkurencingumą ir augimą, kartu didindama socialinę sanglaudą. Be to, Graikijai toliau kyla sunkumų didinti regionų konkurencingumą ir socialinį atsparumą, stiprinti apsirūpinimo vandeniu saugumą užtikrinant tinkamą lietaus vandens tvarkymą ir nuotekoms keliamų reikalavimų laikymąsi, gerinti įperkamo būsto, įskaitant socialinį būstą, prieinamumą ir galimybes jį gauti, taip pat paspartinti energetikos pertvarką, be kita ko, didinant energijos kaupimą ir atsinaujinančiųjų išteklių energijos integravimą bei stiprinant regionų tarpusavio jungtis. Pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/1060 ([17]) 18 straipsnį Graikija, atlikdama sanglaudos politikos

([17]) 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės (OL L 231, 2021 6 30, p. 159).

fondų laikotarpio vidurio peržiūrą, turi peržiūrėti kiekvieną programą, atsižvelgdama, be kita ko, į 2024 m. šaliai skirtose rekomendacijose nustatytus uždavinius. 2025 m. balandžio 1 d. priimtais Komisijos pasiūlymais ([18]) kiekvienos programos laikotarpio vidurio peržiūros rezultatų vertinimo pateikimo terminas pratęsiamas po 2025 m. kovo 31 d. Jais taip pat suteikiama lankstumo galimybių, kad būtų padedama paspartinti programų įgyvendinimą, ir paskatų valstybėms narėms sanglaudos politikos išteklius paskirstyti penkioms Sąjungos strateginėms prioritetinėms sritims, t. y. strateginių technologijų konkurencingumui, gynybai, būstui, hidrologiniam atsparumui ir energetikos pertvarkai, taip pat investicijoms į įgūdžius prioritetiniuose sektoriuose, kartu ESF+ programose daugiausia dėmesio ir toliau skiriant pažeidžiamiausioje padėtyje esantiems asmenims;

(27) Europos strateginių technologijų platforma (STEP) suteikia galimybę investuoti į vieną iš pagrindinių ES strateginių prioritetų, stiprinant ES konkurencingumą. STEP parama nukreipiama per 11 esamų ES fondų. Valstybės narės taip pat gali prisidėti prie programos „InvestEU“, pagal kurią remiamos investicijos į prioritetines sritis. Graikija galėtų optimaliai pasinaudoti šiomis iniciatyvomis ypatingos svarbos technologijų, įskaitant švarias ir efektyviai išteklius naudojančias technologijas, kūrimui ar gamybai remti;

(28) be ekonominių ir socialinių uždavinių, kurie sprendžiami ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu ir naudojantis kitais ES fondais, Graikija turėtų veiksmingai spręsti likusius uždavinius, susijusius su reglamentavimo našta, kliūtimis patekti į produktų ir paslaugų rinkas, mokslinių tyrimų politikos susiskaidymu ir ilgais teismo procesais, įskaitant laiką, reikalingą viešųjų pirkimų procesams užbaigti;

(29) kaip nustatyta konkurencingumo kelrodyje, visos ES, nacionalinės ir vietos institucijos privalo dėti daug pastangų, kad būtų parengtos paprastesnės taisyklės ir paspartintos administracinės procedūros. Komisija nustatė plataus užmojo administracinės naštos mažinimo tikslus: bent 25 % ir bent 35 % MVĮ atveju; ji taip pat sukūrė naujų priemonių šiems tikslams pasiekti, įskaitant sistemingą ES teisės aktų testavimą nepalankiausiomis sąlygomis ir aktyvesnį suinteresuotųjų subjektų dialogą. Kad pasiektų šį užmojį, Graikija taip pat turi imtis veiksmų. 80 % įmonių laiko, kad vykdant veiklą Graikijoje joms kyla problemų dėl administracinių procedūrų sudėtingumo ([19]). Tolesnis administracinės ir reglamentavimo naštos įmonėms mažinimas padėtų padidinti Graikijos konkurencingumą. Nepaisant didelės pažangos, padarytos skaitmenizuojant viešąsias paslaugas įgyvendinant reformas ir investicijas pagal Graikijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, Graikijai taip pat būtų naudinga racionalizuoti ir skaitmenizuoti administracinius procesus, visų pirma leidimų ir licencijų srityje. Tai apima didesnę viešojo administravimo atskaitomybę, pavyzdžiui, nustatant ilgiausią nagrinėjimo laiką ir veiksmingai įgyvendinant priimtas iniciatyvas (pvz., leidimus naujiems atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektams), už kurias atsako vietos ir regioninės valdžios institucijos ir decentralizuotos valdžios institucijos. Neišsamūs aplinkosaugos licencijų išdavimo teisės aktai vis dar stabdo investicijas. Pavyzdžiui, Graikija dar nepriėmė teisės aktų dėl sąlygų, kuriomis gali būti licencijuojami ribotą poveikį aplinkai darantys atsinaujinančiųjų išteklių energijos projektai. Taip pat laukiama, kol bus priimti teisės aktai, pagal kuriuos verslo parkuose daugeliui veiklos rūšių būtų pradėtas taikyti žemesnis aplinkosauginis klasifikavimas. Koncesijos sutarčių dėl jūrų pakrantės infrastruktūros (Įstatymas Nr. 2971/2001), ypač pramoninių uostų, teisinis pagrindas nėra palankus investicijoms. Be to, dėl neišsamių teisės aktų ir leidimų išdavimo proceso metu tenkančios pernelyg didelės naštos Graikijos bendrovėms sunku teisėtai veikti pagal šią sistemą;

(30) vienas iš Graikijos prioritetų – didelių kliūčių patekti į profesinių paslaugų rinką ir kliūčių, kurių kyla naujiems produktų rinkų dalyviams, peržiūra bei šalinimas. Kaip matyti iš 2023–2024 m. Produktų rinkos reglamento indeksų, Graikijoje egzistuoja vienos iš didžiausių ES patekimo į paslaugų sektorių ir veiklos vykdymo jame kliūčių. Šio sektoriaus veikimui gali trukdyti tam tikros mažmeninės prekybos parduotuvių steigimo ir veiklos kliūtys, pavyzdžiui, leidimų išdavimo procedūros. Kelioms profesinėms paslaugoms, įskaitant teisės, architektūros ir inžinerijos, Graikijoje taikomi reguliavimo reikalavimai yra aukštesni už EBPO vidurkį. Pavyzdžiui, architektams ir inžinieriams Graikijoje priskirta daug veiklos rūšių, o teisininkams taikomi dideli teisinės formos apribojimai. Kalbant apie tinklus, Graikija neseniai atvėrė prieigą, tačiau kelių transporto ir fiksuotojo elektroninio ryšio sąlygos išlieka griežtos. Graikijos rezultatai prasti ir dėl prekybos lengvinimo kliūčių įgyvendinant priemones, kuriomis siekiama užtikrinti, kad būtų įvertintas ir kuo labiau sumažintas naujų ir esamų teisės aktų poveikis konkurencijai, ir užtikrinant, kad valstybės nuosavybė neiškraipytų konkurencijos; šios kliūtys trukdo naujiems rinkos dalyviams patekti į produktų rinkas;

([18]) Pasiūlymas dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTO, kuriuo dėl konkrečių priemonių strateginiams uždaviniams spręsti atliekant laikotarpio vidurio peržiūrą iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2021/1058 ir (ES) 2021/1056 (COM(2025) 123 final).

([19]) Greitoji apklausa *„Businesses“ attitudes towards corruption in the ES*', „Eurobarometro“ ataskaita (2024 m. balandžio mėn.).

(31) už mokslinių tyrimų politiką ir mokslinių tyrimų finansavimą Graikijoje jau seniai yra atsakingos kelios ministerijos, Graikijos mokslinių tyrimų ir inovacijų fondas ir regioninės MTI institucijos. Be to, kad šiai sričiai būdingi dažni pokyčiai, šių įstaigų veikla menkai koordinuojama. Gauti mokslinių tyrimų veiklos finansavimą trukdo pernelyg dideli administraciniai reikalavimai, lėtos vertinimo procedūros ir juntama didelė biurokratinė našta. Kalbant apie prieigą prie finansavimo, rizikos kapitalas, išreikštas BVP dalimi, Graikijoje yra mažesnis už ES vidurkį. Valstybės remiamomis iniciatyvomis buvo sėkmingai sutelktos startuoliams skirtos investicijos, o pagal ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą finansuojamos įmonių plėtros programos. Nepaisant šių priemonių, Graikijai praverstų papildomas finansavimas ir MTI strategija po ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimo, kad būtų pagerintas inovacijų finansavimas ir remiama šalies MTI ekosistema;

(32) Graikija padarė pažangą didindama teisingumo sistemos veiksmingumą ir efektyvumą, pavyzdžiui, peržiūrėdama civilinės, baudžiamosios ir administracinės teisenos teismų žemėlapį ir skaitmenizuodama teisminius procesus. Tačiau civilinių, baudžiamųjų ir administracinių bylų teismų proceso trukmė vis dar yra viena ilgiausių ES ir dėl to susikaupia daug neišnagrinėtų bylų, o tai trukdo ekonominei plėtrai, verslo kūrimui ir investicijoms. Ši problema aktualiausia kalbant apie sutartinių ir turtinių teisių užtikrinimą, greitą ginčų nagrinėjimą, veiksmingą vykdymo užtikrinimo priemonių įgyvendinimą ir viešųjų pirkimų procedūrų vykdymą. Tolesnėmis pastangomis siekiama supaprastinti civilinių ir komercinių bylų nagrinėjimą, tobulinant pirmosios instancijos ir apeliacinių teismų procesus, taip pat vykdymo užtikrinimo srityje, priimti teisės aktus, kuriais būtų aktyviai skatinamas ir išplečiamas alternatyvaus ginčų sprendimo mechanizmų naudojimas, siekiant toliau peržiūrėti teismų organizavimo ir teisėjų statuso teisinę sistemą ir toliau mažinti susikaupusių neišnagrinėtų bylų skaičių, kuris neigiamai atsiliepia sprendimų bylose, susijusiose su viešaisiais pirkimais, priėmimo procesui;

(33) nepaisant to, kad, vertinant pagal bendrą elektros energijos gamybos apimtį, atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalis didėja, Graikija tebėra labai priklausoma nuo iškastinio kuro. Didmeninės elektros energijos kainos yra nepastovios ir tebeviršija ES vidurkį, iš dalies dėl didelės priklausomybės nuo gamtinių dujų gaminant elektros energiją. Graikijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano skyriuje „REPowerEU“ numatytos kelios reformos ir investicijos, įskaitant kaupimo pajėgumų didinimą, kurios, kaip tikimasi, paspartins priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo procesą. Tačiau būtina imtis tolesnių veiksmų Graikijos priklausomybei nuo iškastinio kuro mažinti, pavyzdžiui, pritaikant reglamentavimo sistemą, kad didmeninėse energijos rinkose galėtų visapusiškai dalyvauti baterinių energijos kaupimo sistemų paslaugų teikėjai. Graikijoje teikiamos didelės subsidijos iškastiniam kurui, kurių neplanuojama laipsniškai atsisakyti iki 2030 m. Visų pirma, subsidijomis iškastiniam kurui nėra nei tikslingai sprendžiamos energijos nepritekliaus, nei realios energetinio saugumo problemos, jos trukdo elektrifikacijos procesui ir nėra itin svarbios pramonės konkurencingumui, todėl šių subsidijų turėtų būti palaipsniui atsisakoma pirmiausia. Graikijos subsidijos iškastiniam kurui, pavyzdžiui, anglių ir kokso pramoniniam naudojimui, yra ekonomiškai neefektyvios ir palaiko priklausomybę nuo iškastinio kuro. Palaipsniui nutraukdama šias subsidijas, Graikija tuo pat metu galėtų pasinaudoti proga inicijuoti paskatas dekarbonizuoti pramonę ir ieškoti klimatui palankesnių sprendimų transporto sektoriuje. Į energijos rūšių derinį įtraukiant daugiau atsinaujinančiųjų išteklių energijos, Graikijoje patiriama sunkumų dėl ribotų elektros energijos tinklų pajėgumų. Graikija turėtų išplėsti savo tarpvalstybinių jungčių pajėgumus, kad pagerintų sąsają su energijos vidaus rinka. Tačiau didelė kliūtis tebėra ilgos leidimų tinklo infrastruktūrai išdavimo procedūros. Graikija taip pat galėtų aktyviau bendradarbiauti su kaimyninėmis šalimis, kad išnagrinėtų būdus, kaip geriau panaudoti esamus prekybos elektros energija pajėgumus. Taip pat reikėtų pagerinti skirstomųjų tinklų kokybę, kadangi techniniai ir netechniniai tinklo elektros energijos nuostoliai gerokai viršija ES vidurkį;

(34) Graikijos transporto priemonių parkas yra vienas seniausių ES, o tai yra pagrindinė priežastis, kodėl Graikijos transporto sektorius yra vienas iš pagrindinių šalies CO_2 išmetančių sektorių. Graikijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytos kelios investicijos elektromobilumui skatinti, be kita ko, senus Atėnų ir Salonikų viešojo transporto autobusus numatoma pakeisti elektriniais autobusais. Tačiau kitos priemonės, pavyzdžiui, senų taksi pakeitimas elektriniais taksi, rinkoje nesulaukė pakankamo susidomėjimo, o pasenusių komercinių transporto priemonių pašalinimo taisyklės nėra tinkamai įgyvendinamos. Graikijai būtų pravartu parengti išsamią strategiją, įskaitant investicijų planą ir reformas, žaliajai ir skaitmeninei transporto sektoriaus pertvarkai skatinti. Ši strategija apimtų perėjimą prie ekologiškesnių transporto rūšių, be kita ko, didinant naudojimosi elektrinėmis transporto priemonėmis mastą, ir viešojo transporto tobulinimą, padarant jį prieinamesnį neįgaliesiems, didinant miesto viešojo transporto pajėgumus ir plečiant integruotą tarpregioninių autobusų paslaugų bilietų pardavimo internetu sistemą;

(35) Graikija yra įsipareigojusi investuoti į geležinkelių infrastruktūrą ir saugą. Graikijos geležinkelių sistemos modernizavimo veiksmai nustatyti geležinkelių saugos veiksmų plane ir Europos geležinkelių eismo valdymo sistemos (ERTMS) diegimo bendrajame plane. Graikijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatyta reforma, kuria siekiama sudaryti sąlygas šalies geležinkelių infrastruktūros valdytojui veiksmingai

eksploatuoti modernų geležinkelių tinklą ir užbaigti investicijas į pagrindines saugos sistemas ir infrastruktūrą. Graikijai galėtų būti naudingos priemonės, kuriomis siekiama suteikti naujajam geležinkelių infrastruktūros valdytojui pakankamų ir stabilių išteklių, sudaryti išsamią veiklos sutartį ir paspartinti ERTMS diegimą geležinkelių tinkle, kad būtų padidintas sąveikumas, efektyvumas ir sauga;

(36) Graikija yra ypač pažeidžiama dėl klimato kaitos ir susijusių ekstremalių meteorologinių reiškinių, pavyzdžiui, didelių sausrų, potvynių, gamtos gaisrų ir karščio bangų. Šie reiškiniai tampa vis dažnesni ir smarkesni, todėl būtini brangiai kainuojantys atstatymo ir paveiktos infrastruktūros atkūrimo darbai. Graikijai, kurios bendros draudimo nuo gaivalinių nelaimių aprėpties spragos yra vienos iš didžiausių ES, būtų naudinga toliau dėti pastangas siekiant užtikrinti struktūrinį požiūrį į nelaimių rizikos finansavimą ir sumažinti privataus draudimo nuo gaivalinių nelaimių aprėpties spragas, remiantis neseniai įgyvendintomis priemonėmis. Dėl intensyvėjančių sausrų Graikijos vandens ištekliai tampa vis labiau riboti ir užteršti, o tai, manoma, turės didelį poveikį aplinkai, ekonomikai ir žmonių sveikatai. Pagrindinis vandens išteklių vartotojas yra žemės ūkio sektorius. Didelių iššūkių vis dar kyla komunalinių nuotekų valymo srityje, nes vietos vandens paslaugų teikėjai mažose savivaldybėse neturi nei finansinių lėšų, nei administracinių ir valdymo pajėgumų, kad galėtų taikyti optimalius vandentvarkos sprendimus, grindžiamus principu „vartotojas ir teršėjas moka“. Todėl Graikijai būtų pravartu parengti ypatingos svarbos infrastruktūros, įskaitant vandens pasiūlos ir paklausos valdymo, atsparumo klimato kaitai didinimo planą. Konkrečiai vandentvarkos srityje tai reikštų vandens tiekimo veiklos ir investicijų tvarumo didinimą skatinant institucinę reformą, orientuotą į savivaldybių vandens įmonių pajėgumų ir atskaitomybės didinimą;

(37) bendri Graikijos užimtumo rodikliai pastaraisiais metais buvo geri, taigi atotrūkis nuo ES vidurkio sumažėjo. Tačiau moterų dalyvavimo darbo rinkoje lygis tebėra labai mažas, todėl lyčių užimtumo skirtumas gerokai viršija ES vidurkį (18,8 p. p. Graikijoje, palyginti su 10,0 p. p. ES 2024 m.). Be to, Graikijoje yra daug nesimokančio, nedirbančio ir mokymuose nedalyvaujančio jaunimo (14,2 %), o pažeidžiamoms grupėms, pavyzdžiui, asmenims su negalia, trečiųjų valstybių piliečiams ar romams, sunku patekti į darbo rinką. Dirbančių asmenų, ypač jaunimo, moterų ir pažeidžiamų grupių, skaičių galėtų padėti padidinti skatinimas sudaryti lanksčias darbo sąlygas, vaikų priežiūros paslaugų plėtojimas ir ilgalaikės priežiūros apimties didinimas. Nors įgyvendinamos strateginės programos ir kai kurios priemonės, didelei gyventojų daliai vis dar gresia skurdas, o socialinių pervedimų veiksmingumas yra mažesnis už ES vidurkį ir pastaraisiais metais gerokai sumažėjo. Nepatenkinti medicininės priežiūros poreikiai, menkas ilgalaikės priežiūros paslaugų teikimas, didelės būsto išlaidos ir nepritekliaus lygis rodo, kad reikia tvirtos socialinės apsaugos sistemos ir tolesnių politikos veiksmų. Socialinių ir pagrindinių paslaugų prieinamumas tebėra ribotas ir daro neproporcingą poveikį marginalizuotoms ir atokioms bendruomenėms;

(38) be ekonominių ir socialinių uždavinių, kurie sprendžiami ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane ir naudojantis kitais ES fondais, Graikijai kyla keletas papildomų uždavinių, susijusių su švietimu. Vaikai nuo trejų metų amžiaus iki tokio amžiaus, kai prasideda pradinis privalomasis ugdymas, vis dar itin retai dalyvauja ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros programose. 2019 m. duomenimis (naujausi UNESCO, EBPO ir Eurostato duomenys apie Graikiją), šalis užėmė paskutinę vietą tarp ES valstybių narių pagal registracijos į tokias programas lygį, o dėl naujesnių duomenų trūkumo sudėtinga stebėti pažangą. Naujausi ES SPGS duomenys rodo geresnius rezultatus. Jaunesnių nei trejų metų vaikų dalyvavimo ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros programose rodikliai yra žemesni. 2024 m. ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros įstaigas Graikijoje lankė 28,8 % jaunesnių nei trejų metų amžiaus vaikų (ES – 39,3 %). Graikija raginama padidinti jaunesnių nei trejų metų amžiaus vaikų dalyvavimo lygį, kad iki 2030 m. būtų pasiektas persvarstytas Barselonos tikslas – 42,8 %. Šis rodiklis ypač žemas vaikų, kuriems gresia skurdas ar socialinė atskirtis, grupėje. Nustatyta, kad geresnės galimybės naudotis ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros paslaugomis, susijusiomis su ankstyvu įgūdžių ugdymu, duoda apčiuopiamos ir ilgalaikės naudos, visų pirma nepalankioje padėtyje esantiems vaikams, ir padeda iš esmės pagerinti mokymosi rezultatus ir įgūdžių ugdymą vėlesniu gyvenimo etapu;

(39) remiantis naujausiais 2022 m. EBPO tarptautinio moksleivių vertinimo programos duomenimis, didelė dalis Graikijos penkiolikmečių moksleivių nepasiekia minimalaus pagrindinių įgūdžių lygio. Nepakankamų mokymosi pasiekimų rodiklis yra vienas didžiausių ES ir nuo 2018 m. padidėjo visose socialinėse ir ekonominėse klasėse, o tai byloja apie struktūrines švietimo sistemos kokybės ir teisingumo problemas. Be to, tai, kad tik nedidelė besimokančiųjų dalis gauna labai gerą įvertinimą už pagrindinius įgūdžius ir kūrybinį mąstymą, gali lemti tai, kad novatoriškų talentų rezervas šalyje bus ribotas, ir paveikti jos konkurencingumą. Labai žemas jaunimo pagrindinių ir skaitmeninių įgūdžių lygis riboja galimybes įgyti aukštesnio lygio įgūdžių, persikvalifikuoti ir kelti darbo jėgos kvalifikaciją. Suaugusiųjų dalyvavimo mokymuose rodiklis yra lygus 16,6 %, o tai yra daug mažiau nei ES vidurkis ir smarkiai atsiliekama nuo Graikijos 2030 m. 40 % tikslo. Dėl riboto dabartinių įgūdžių prognozavimo mechanizmų

veiksmingumo, nepaisant to, kad neseniai buvo sukurta bandomoji įgūdžių stebėsenos priemonė, įgūdžių pasiūlos ir paklausos neatitiktis išlieka. Prasti profesinio rengimo ir mokymo sistemos rodikliai trukdo pastangoms panaikinti didelį atotrūkį tarp įgūdžių paklausos darbo rinkoje ir įgūdžių, į kuriuos orientuojasi švietimo ir mokymo sistemos. Šie iššūkiai, kurie neigiamai atsiliepia Graikijos švietimo rezultatams, gali sietis su ribotu švietimo politikos finansavimu, ribotu mokyklų savarankiškumu, sunkumais įgyvendinant kompetencija grindžiamus mokymo metodus ir sistemingo vertinimo kultūros trūkumu, nors 2022–2023 m. vertinimo sistema ir buvo įdiegta. Mokytojų karjeros perspektyvos vis dar ribotos ir tai yra vienas iš švietimo kokybę galinčių riboti veiksnių. Šių problemų sprendimas taip pat padėtų remti aukštynkryptę socialinę konvergenciją, kaip matyti iš Komisijos tarnybų atliktos socialinės konvergencijos sistemos antrojo etapo šalių analizės ([20]);

(40) atsižvelgdama į glaudžias euro zonos valstybių narių ekonomikos tarpusavio sąsajas ir jų kolektyvinį indėlį į ekonominės ir pinigų sąjungos veikimą, 2025 m. Taryba rekomendavo euro zonos valstybėms narėms, be kita ko, įgyvendinant savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, imtis veiksmų 2025 m. rekomendacijai dėl euro zonos ekonominės politikos įgyvendinti. Graikijai skirtos 2, 3 ir 4 rekomendacijos padeda įgyvendinti 2025 m. rekomendacijoje išdėstytą pirmą euro zonai skirtą rekomendaciją dėl konkurencingumo, 4 ir 5 rekomendacijos padeda įgyvendinti antrą euro zonai skirtą rekomendaciją dėl atsparumo, o 1 rekomendacija padeda įgyvendinti trečią euro zonai skirtą rekomendaciją dėl makroekonominio ir finansinio stabilumo;

(41) atsižvelgiant į Komisijos atliktą nuodugnią apžvalgą ir išvadas dėl susidariusio disbalanso, rekomendacijos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį atspindėtos 1, 2, 3 ir 5 rekomendacijose. 1 rekomendacijoje nurodyta politika padeda mažinti pažeidžiamumą, susijusį su valdžios sektoriaus skola, išorės pozicija ir neveiksniomis paskolomis. 2, 3 ir 5 rekomendacijose nurodyta politika remiamas užimtumas, konkurencingumas ir potencialus BVP augimas, taigi ji taip pat padeda mažinti pažeidžiamumą, susijusį su valdžios sektoriaus skola ir išorės pozicija. 1, 2, 3 ir 5 rekomendacijos padeda tiek naikinti disbalansą, tiek pagal 40 konstatuojamąją dalį įgyvendinti Rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos,

REKOMENDUOJA Graikijai 2025 ir 2026 m. imtis šių veiksmų:

1. Didinti bendras išlaidas gynybai bei saugumui ir stiprinti pasirengimą, kartu užtikrinant skolos tvarumą laikantis 2025 m. kovo 6 d. Europos Vadovų Tarybos išvadų. Laikytis 2025 m. sausio 21 d. Tarybos rekomenduoto didžiausio grynųjų išlaidų augimo tempo ir kartu pasinaudoti galimybe pagal nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą didinti gynybos išlaidas. Toliau dėti pastangas gerinti mokestinių prievolių vykdymą, be kita ko, tęsti muitinės ir mokesčių patikrinimų centralizaciją ir skaitmeninimą, taip pat didinti mokesčių sistemos nuspėjamumą. Toliau gerinti viešojo administravimo veiksmingumą ir efektyvumą visapusiškai įgyvendinant daugiapakopio valdymo sistemą. Toliau mažinti bankų ir kredito administratorių turimų neveiksnių paskolų skaičių spartinant su likvidavimu susijusius teismo procesus.

2. Atsižvelgiant į pagal Reglamentą (ES) 2021/241 taikomus reformų ir investicijų užbaigimo laiku terminus, paspartinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano, įskaitant skyrių „REPowerEU“, įgyvendinimą. Paspartinti sanglaudos politikos programų (ERPF, TPF, ESF+, Sanglaudos fondo) įgyvendinimą, pasinaudojant, kai tinkama, laikotarpio vidurio peržiūros teikiamomis galimybėmis. Optimaliai pasinaudoti ES priemonėmis, įskaitant programos „InvestEU“ ir Europos strateginių technologijų platformos teikiamas galimybes, siekiant padidinti konkurencingumą.

3. Supaprastinti reglamentavimą, tobulinti reglamentavimo priemones ir mažinti įmonėms tenkančią administracinę naštą racionalizuojant ir skaitmenizuojant administracinius procesus, užbaigiant aplinkosaugos licencijavimo reglamentavimo sistemas ir skiriant koncesijų sutartis dėl jūrų pakrantės infrastruktūros. Peržiūrėti ir pašalinti dideles profesinių paslaugų teikimo kliūtis ir kliūtis, kurios trukdo į produktų rinkas patekti naujiems dalyviams. Tobulinti nacionalinės mokslinių tyrimų, plėtros ir inovacijų sistemos valdymą mažinant mokslinių tyrimų politikos valdymo ir finansavimo šaltinių susiskaidymą ir sudarant palankesnes sąlygas startuoliams bei veiklą plečiančioms įmonėms gauti finansavimą, be kita ko, plėtojant vietos privačiojo nuosavo kapitalo ir rizikos kapitalo rinkas, įgyvendinant valstybės remiamas iniciatyvas investicijoms sutelkti. Racionalizuoti teismo procesus ir sutrumpinti jų trukmę paspartinant civilinį procesą, priimant alternatyvių ginčų sprendimo mechanizmų kodeksą, toliau persvarstant teisėjų kodeksą ir toliau dedant pastangas paspartinti teisminį ginčų, susijusių su viešaisiais pirkimais, sprendimą.

([20]) SWD(2025)95 – *Second-stage country analysis on social convergence in line with the Social Convergence Framework* (SCF), 2025 m.

4. Plėtoti neiškastinių išteklių suteikiamo lankstumo sprendimus, įskaitant reagavimą į paklausą ir kaupimą, kurie padės užtikrinti, kad elektros energijos kainos taptų prieinamesnės; pertvarkyti energijos mokesčius siekiant skatinti elektrifikavimą; imtis konkrečių veiksmų siekiant laipsniškai panaikinti subsidijas iškastiniam kurui, visų pirma pramonės sektoriuje, didinti elektros energijos tinklų pajėgumus racionalizuojant naujų perdavimo tinklų licencijavimo procesą ir gerinant skirstomojo tinklo kokybę, kad būtų sumažinti techniniai ir netechniniai nuostoliai. Paspartinti transporto sektoriaus priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą pagal išsamią strategiją, vykdant reformas ir investuojant į perėjimą prie elektromobilumo, modernizuojant miesto ir tarpregioninį viešąjį transportą ir tobulinant geležinkelių infrastruktūrą bei veikimą, be kita ko, vykdant reikiamus trumpalaikės organizacinės reformos darbus ir sparčiau diegiant Europos geležinkelių eismo valdymo sistemą geležinkelių tinkle, kad būtų pagerintas sąveikumas, veiksmingumas ir sauga. Parengti pagrindinės infrastruktūros, įskaitant vandens tiekimo, atsparumo klimato kaitai didinimo planą; reformuoti institucinę sistemą, siekiant padidinti vietos vandens paslaugų teikėjų pajėgumus ir atskaitomybę, imtis veiksmų privačiojo draudimo apsaugai nuo su gaivalinėmis nelaimėmis susijusios žalos padidinti.

5. Didinti dirbančių ar darbo ieškančių moterų ir pažeidžiamų asmenų skaičių ir padėti daugiau jaunuolių susirasti darbą skatinant lankstesnes darbo sąlygas, plečiant formaliąją ikimokyklinę priežiūrą, švietimą ir ilgalaikę priežiūrą, stiprinant aktyvią darbo rinkos politiką ir sprendžiant įgūdžių pasiūlos bei paklausos neatitikties problemą. Gerinti švietimo rezultatus stiprinant mokytojų nuolatinį profesinį tobulėjimą, daugiausia dėmesio skiriant kompetencija grindžiamam požiūriui, taip pat derinant besimokančiųjų vertinimą su šiais metodais, didinant mokyklų savarankiškumą ir plečiant mokytojų vertinimą. Spręsti skurdo ir socialinės atskirties problemas toliau didinant socialinės apsaugos sistemos veiksmingumą ir efektyvumą.

Priimta Briuselyje 2025 m. liepos 8 d.

Tarybos vardu

Pirmininkė

S. LOSE